

Силабус курсу

«Формування ціннісних орієнтацій особистості»

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 01 Освіта / педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітньо-наукова програма «Початкова освіта»

Дні занять: середа

Консультації: четвер

Рік навчання: I, семестр II

Кількість кредитів 5   Мова викладання – українська

Керівник курсу

Доктор педагогічних наук, професор Янкович Олександра Іванівна

Контактна інформація yankov@tnpu.edu.ua + 38 097 465 53 25

Опис дисципліни

Розбудова Української держави передбачає формування свідомих громадян зі сформованою системою цінностей. Основи формування особистості закладаються у молодшому шкільному віці. Отже, потребує особливої уваги саме цей вік, а також набувають актуальності наукові дослідження формування ціннісних орієнтацій особистості, її навчання, виховання й розвиток, а також технології освітнього процесу у початковій школі, що сприяють формуванню цінностей. Майбутній доктор філософії повинен сформувати вміння моделювання таких технологій початкової освіти, а також дотриманням принципів академічної доброчесності; здійснювати особистісний вибір в морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні засади формування ціннісних орієнтацій у школі першого ступеня.

Зміст дисципліни «Формування ціннісних орієнтацій особистості» розроблено на основі відповідних вимог щодо підготовки аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта з урахуванням дев'ятого рівня національної рамки кваліфікацій: здатності особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає

глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Структура курсу

Годи- ни Лек./ сем.	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Поняття ціннісних орієнтацій. Особливості їх формування в учнів молодшого шкільного віку	Знати теоретико-методичні основи формування ціннісних орієнтацій дітей молодшого шкільного віку в школі першого ступеня (трактування основних понять; психолого-педагогічні умови, зміст, форми, методи, засоби);	Питання
2/2	Генеza формування ціннісних орієнтацій особистості у педагогічній теорії та практиці	Знати генезу формування ціннісних орієнтацій дітей молодшого шкільного віку в школі першого ступеня;	Питання
2/2	Формування ціннісних орієнтацій дітей засобами народної творчості.	Знати засоби народної творчості у формуванні ціннісних орієнтацій дітей	Питання презентації
2/4	Співпраця закладу початкової освіти, батьків та виховних суспільних інституцій щодо формування ціннісних орієнтацій дітей молодшого шкільного віку	Знати методики співпраці початкової школи, батьків, суспільних інституцій у формуванні ціннісних орієнтацій дітей;	Питання проєкти
2/2	Психолого-педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій дітей.	Вміти визначити педагогічні й психологічні умови цілеспрямованого розвитку ціннісних орієнтацій як системоутворювального	Питання презентації

		психологічного надбання дитини та фактори забезпечення прояву регулюючої дії ціннісних орієнтацій у життєдіяльності учнів початкової школи;	
2/4	Зміст, форми, методи, технології формування ціннісних орієнтацій учнів початкової школи	Застосувати базові психолого-педагогічні знання для пошуку раціональних форм, методів, засобів формування ціннісних орієнтацій учнів молодшого шкільного віку;	Питання, проєкти, кейси
2/2	Казка як засіб формування ціннісних орієнтацій молодших школярів.	Створювати методичне забезпечення процесу формування ціннісних орієнтацій учнів молодшого шкільного віку й майбутніх учителів школи першого ступеня;	Питання, проєкти, кейси
2/2	Методики дослідження сформованості ціннісних орієнтацій у дітей молодшого шкільного віку	Розробляти методики наукових досліджень з формування ціннісних орієнтацій учнів молодшого шкільного віку та майбутніх фахівців початкової освіти; технології педагогічної діагностики сформованості ціннісних орієнтацій дітей молодшого шкільного віку;	Питання проєкти, кейси
0/2	Ціннісні орієнтації майбутніх учителів школи I ступеня	Формувати науковий світогляд; здійснювати особистісний вибір в морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у	Питання проєкти, кейси

		професійній сфері діяльності.	
2/2	Особливості наукових досліджень формування ціннісних орієнтацій.	Бути обізнаним та аналізувати поточний стан досліджень з початкової освіти та ціннісних орієнтацій; дотримуватися принципів академічної доброчесності.	Питання,
0/2	Створення сприятливого для творчої праці морально-психологічного клімату в закладі початкової освіти	Виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в галузі початкової освіти та дотичних до них міждисциплінарних напрямках	Питання,
2/4	Проектування освітніх технологій формування ціннісних орієнтацій учнів молодшого шкільного віку	Розробляти і реалізовувати нові й удосконалювати чинні освітні програми і педагогічні технології вищої освіти студентів; дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.	Питання, презентації

Літературні джерела

1. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Бех І. Д. Духовні цінності як надбання особистості. *Рідна школа*. 2012. – №1–2. – С. 9–12.

3. Бех І. Д. Природа духовного у людини. Виховання довільної спонуки як засобу оволодіння вихованцем духовною цінністю. *Методист*. 2015. № 11 (47). С. 18–26.
4. Бех І. Поступ особистості до відданості чеснотам. *Початкова школа*. 2007. № 4. С. 7-11.
5. Виховання гуманних почуттів у дітей / С. Ладивір, О. Долинна, В. Котирло, С. Кулачківська, С. Тищенко, О. Вовчик-Блакитна, Ю. Приходько; за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 168 с.
6. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Дрогобич : Вид-во "Коло", 2006. 604 с.
7. Власенко О. М. Проблема формування моральних цінностей особистості у майбутніх учителів у вищих педагогічних закладах. *Вісник ЖДУ ім. І. Франка*, 2005 р. № 22. С. 88-91.
8. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія. К. : Видавничий дім «Стилос», 2006. 544 с.
9. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладів середньої загальної освіти». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <file:///C:/Users/admin/Downloads/Професійний-стандарт-Вчитель-початкових-класів-закладу-загальної-середньої-освіти.pdf>
10. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1–2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
11. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3–4 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>
12. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти. К. : Богданова А. М., 2009. 226 с.
13. Світельська-Дірко С. В. Виховання ціннісних орієнтацій молодших школярів засобами казки в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського : дис. канд. пед. наук зі спец. 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Житомир, 2017. 228 с.
14. Семез А. А. Виховання моральних цінностей молодших школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського : автореф. канд. пед. наук. 13.00.01. Кіровоград, 1998. 17 с.
15. Сухомлинский В. О. Я розповім вам про казку... Філософія для дітей / В. О. Сухомлинський. Збірка творів. Укладач Ольга Сухомлинська. – Видавничий дім "Школа". 2016. 575 с.
16. Ціннісні орієнтації учня початкових класів і мотивація до навчання в умовах запровадження нової редакції Державного стандарту початкової

загальної освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://eduwiki.uran.net.ua/wiki/images/2/23/Ціннісні_орієнтації_учня_початкових_класів.pdf

17. Янкович О. І., Кузьма І. І. Освітні технології у початковій школі. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2018. 266 с.

18. Янкович О. І., Янкович І. І. Метод взаємодії «від серця до серця» в українській та зарубіжній педагогіці. *Таврійський вісник освіти*. 2016. № 1 (53). С 56–59.

19. Янкович О. І. Моральне виховання учнів молодшого шкільного віку в процесі реалізації медіаосвіти. *Педагогічний альманах* : збірник наукових праць / редкол. В.В.Кузьменко (голова) та ін. Херсон : КВНЗ "Херсонська академія неперервної освіти", 2017. Випуск 33. С. 18-24.

Політика оцінювання

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 20% від максимальної оцінки). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

• **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

• **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1. Усне опитування, виготовлення презентації	30
Змістовий модуль 2. Усне опитування, виготовлення презентацій, кейсів, виконання вправ	30

Змістовий модуль 3. Усне опитування, виготовлення презентацій, кейсів, виконання вправ	20
ІНДЗ	20